

Uitgangspunten handhavingsbeleid SVB

De SVB hanteert de volgende definitie van handhaving:

“Alle binnen de uitvoeringsprocessen van de SVB genomen maatregelen en ondernomen activiteiten die tot doel hebben om fouten en fraude door haar klanten te voorkomen dan wel te detecteren, te corrigeren en te sanctioneren.”

Concreet doet de SVB er dus alles aan om:

- de naleving van plichten bij de SVB-klanten te bevorderen,
- het niet naleven van de regels te ontdekken,
- het recht op pensioen of uitkering te herstellen en
- overtredingen van de meldingsplicht administratiefrechtelijk af te handelen met een boete, of strafrechtelijk te laten vervolgen en bestraffen waar sprake is van opzet. Dit is alleen bij overtredingen waarin de klant meer dan € 10.000 te veel heeft ontvangen.

Handhaving maakt deel uit van de uitvoering van onze wettelijke regelingen. Daardoor is handhaving een onderdeel van het grotere geheel aan maatregelen om de rechtmatigheid van de wetsuitvoering door de SVB te borgen.

De SVB hanteert de volgende uitgangspunten voor de uitvoering van handhaving en het handhavingsbeleid.

Preventie boven repressie

Voorkomen is beter dan genezen. Maatregelen om zoveel mogelijk te voorkomen dat klanten zich niet houden aan de regels zijn:

- effectiever, omdat preventie eerder resultaat oplevert dan sanctionering en vervolging;
- efficiënter, omdat preventie minder kost dan detectie en correctie achteraf;
- klantvriendelijker, omdat door preventie ellende voor de klant wordt voorkomen. Daarmee is handhaving door de SVB ook dienstverlening aan de klanten van de SVB.

De SVB geeft vorm aan preventie door alle informatie rond wetten en regelingen zo goed mogelijk aan klanten uit te leggen. Via de website, brochures, het klantenmagazine *Uw AOW/Anw*, bij een persoonlijk bezoek aan de balie en in persoonlijke brieven. Maar ook door te vertellen wat de verplichtingen zijn en wat de gevolgen zijn als de klant zich daar niet aan houdt. Daarnaast richt de SVB haar uitvoeringsprocessen zo in, dat de kans op onrechtmatigheden zo klein mogelijk is.

Om mensen bewust te maken van een zekere pakkans, vraagt de SVB ook regelmatig met specifieke voorlichting de aandacht voor regelovertreding. Dit doet de SVB altijd op afgewogen en effectieve wijze om een optimaal effect te bereiken en met respect voor de klant.

Handhavingsmaatregelen moeten valide en proportioneel zijn

'Valide' wil zeggen dat er een (bewezen) risico moet zijn. De SVB stelt eerst de theoretische risico's binnen de uitvoering van wetten en regelingen vast. Daarna moet kleinschalig onderzoek aantonen in welke mate een risico zich feitelijk voordoet. Aan de hand daarvan stelt de SVB dan vast welke maatregelen nodig zijn om het risico weg te nemen of te verminderen.

'Proportioneel' houdt in dat een maatregel in evenwicht moet zijn met het belang van een minimale klantbelasting en het privacybelang van de klant. Privacy van klanten weegt zwaar: huisbezoeken en gegevens opvragen bij andere instanties raken deze immers rechtstreeks. Afwegingen voor het bepalen van het handhavingsbelang versus het klantbelang spelen bijvoorbeeld bij het wel of niet vooraf aankondigen van huisbezoeken, het maken van onderscheid tussen een huisbezoek of huisbezichtiging en het beperken van de presentatieplicht AKW tot de gevallen waarin de SVB dat echt nodig vindt.

Handhaving is tijdgebonden en cyclisch

Voor een goede prioritering en bewaking van realisatie van voorgenomen activiteiten moet handhaving onderdeel zijn van de reguliere bedrijfsvoering volgens de methode 'plan-do-check-act'. Regelmatig moeten maatregelen ook beoordeeld worden op effectiviteit: wat zijn de resultaten, controleren we de goede gevallen, doen we dat klantgericht en proportioneel, zien we preventieve effecten, gebruiken we nieuwe technische mogelijkheden optimaal, enzovoorts. De SVB zet haar onderzoeken zodanig op dat er preventieve lering uit te halen valt. Door te blijven leren van praktijkervaringen kan de SVB beleid en uitvoering permanent evalueren en optimaliseren.

Handhaven moet toegevoegde waarde hebben

Bepalend voor de keuze om wel of niet een handhavingsactiviteit te verrichten is de beoordeling van de toegevoegde waarde. Bijvoorbeeld de financiële opbrengsten, zoals besparingen op pensioenen en uitkeringen. Andere elementen die toegevoegde waarde leveren zijn preventieve effecten (zo goed mogelijke schattingen maken) en het bestuurlijk-politieke belang. Voor het bepalen van de meerwaarde en het zakelijk rechtvaardigen van een voorgenomen maatregel maakt de SVB gebruik van het instrument 'waardedenken'.

Optimale samenwerking in de keten

De SVB is een van de uitvoerders binnen de sociale zekerheid en heeft dus direct te maken met andere partijen binnen dit domein, maar ook daarbuiten. Daarom werkt de SVB samen met andere instanties, zoals Belastingdienst, UWV, GBA en DUO. Enkele voorbeelden van deze samenwerking:

- Door uitwisselingen van klantgegevens met andere instanties worden afwijkingen in die gegevens eerder ontdekt en kan meteen tot actie worden overgegaan. Hierdoor worden regelovertredingen voorkomen én ontdekt. Het belang voor de klant is ook, dat hij sinds de invoering van de Wet Eenmalige Uitvraag (WEU) maar één keer zijn gegevens aan overheidsinstanties hoeft door te geven.
- Gezamenlijke activiteiten: de SVB doet mee aan de landelijke nalevingscampagne van SZW "Voorkom problemen, weet hoe het zit". Ook neemt de SVB deel aan de zogenoemde

Interventieteams. Dit zijn samenwerkingsverbanden van verschillende organisaties, zoals Arbeidsinspectie, gemeenten, SVB en UWV, ingezet voor handhaving en controle op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en arbeidsmarkt.

- Gebruik maken van elkaars onderzoeksresultaten: bij signalen van onrechtmatigheden maakt de SVB gebruik van informatie uit gevalsgerichte onderzoeken van andere organisaties.

Transparant naar klanten en opdrachtgevers

Handhaving is een gevoelig onderwerp en daarom geldt: zeg wat je doet en doe wat je zegt. Alleen dan weten burgers waar ze aan toe zijn. Maar de gevoelens zijn hoe dan ook dubbel: enerzijds wil iedereen dat misbruik van uitkeringen wordt voorkomen en tegengegaan. Anderzijds wil men niet dat ouderen worden 'lastiggevallen' met huisbezoeken om het samenwonen te controleren. Daarom wil de SVB pro-actief duidelijk maken wat ze doet, hoe ze dat doet, waarom, en wat de resultaten daarvan zijn.

Internationale handhaving zoveel mogelijk op hetzelfde niveau als nationale handhaving

Door het sterk groeiende aantal klanten buiten Nederland (inmiddels 300.000) en de grote geldstroom die daarmee gemoeid is (bijna € 1 miljard), wordt ook handhaving buiten de landsgrenzen steeds belangrijker. De SVB kijkt voortdurend naar mogelijkheden om een zo hoog mogelijk niveau van handhaving buiten Nederland te bereiken.

Strafrechtelijke handhaving is uiterst middel

Hoofddoel van repressieve handhaving is ontdekking en correctie van overtredingen. Deze vormen de primaire opdracht aan de SVB tot een rechtmatige uitvoering van wetten en regelingen. Een bijkomend doel is de strafrechtelijke opsporing en het doen van aangifte bij het Openbaar Ministerie van regelovertredingen die daarvoor in aanmerking komen. Dat betekent dat een strafrechtelijke opsporing de administratieve ontdekking en correctie bij de SVB niet mag frustreren. Bovendien kan een strafrechtelijke aanpak een nodeloos criminaliserend en stigmatiserend effect hebben op klanten van de SVB. Tot slot heeft de SVB ook te maken met prioritering door het Openbaar Ministerie, waar sociale zekerheidsfraude niet de hoogste voorrang heeft.